

Tar Ferenc

Beszélgetés Koncz Csabával

Balatonhenyén, 1998. október 31-én, gyönyörű őszi napsütésben Koncz Csaba házának udvarán beszélgetünk. A falu közepén áll ez a kertés ház, mellettünk a Káli nevű kutya ücsörög. Először azt kérdezem:

– *Miért pont itt, Balatonhenyén laksz?*

– A sors hozott ide valahogyan. Nem is annyira saját elhatározás. Amikor először ide megérkeztem, és megláttam ezt a házat, úgy éreztem mintha rám várt volna. 1992-ben volt.

– *Az embert nyilván meghatározza, hogy milyenné lett, hogy hol született, milyen gyermekkorra volt, merre járt a világban.*

– Nem hiszem, hogy számomra ez a meghatározó. Az fontosabb, hogy a nyilas jegyben születtem. Egy nyilas, aki itt született, vagy egy nyilas, aki Párizsban született jobban hasonlít egymáshoz, mint azok az emberek, akik ugyanott születtek. 1938-ban születtem és 29 évesen hagytam el Magyarországot.

– *29 éves korodig mit csináltál Magyarországon?*

– Egy pár évig jártam a Műszaki Egyetemre, aztán filmes akartam lenni, majd fotós voltam. Jelentkeztem filmesnek a főiskolára. 1200-an jelentkeztünk, ebből hatvanan bejutottunk a döntőbe. Ez a 60 ember egy évet végigcsinált a főiskolán. A végén mindenki készített egy filmet. Én a horizontális és vertikális mozgásokat szintetizáltam – úgy rúgtak ki, hogy a lábam se érte a földet. Keleti Márton azt mondta: Koncz elvtárs

ez meg mi volt? Próbáltam elmagyarázni... Egyébként Ligeti zene volt a filmhez.

– *Ki volt rád hatással, hogy ilyen filmet csináltál?*

– Klee, Kandinszkij, Modrian, Miro, Calder, F. Leger.

– *Mit csináltál miután kirúgtak?*

– Akkor kezdtem el igazából fotós lenni. Majd hamarosan elhagytam Magyarországot, 1967-ben.

– *Miért és hová mentél el?*

– Hát, mindenhova. A lényeg nem a hová, hanem a honnan volt, tehát el! Az volt a fontos, hogy innen el. Én azt gondoltam, hogy Párizsba kell menni, de aztán mindenhova kerültem. Sokáig éltem Amszterdamban, Franciaországban, Németországban, Spanyolországban, Indiában.

– *Miket csináltál?*

– Amikor kimentem, abbahagytam a fotózást. Kezdttem zenélni. Furulyáztam, most is azt csinálom. Aztán elkezdtem foglalkozni mindenféle ezoterikus tudományokkal. Egyiptom nagyon érdekelt, és aztán India – és ez is lett azután a fő vonal! Most a legősibb egyiptomi és a legősibb indiai mitológiát analízálom. Ezek az ősi nyelveken írt, énekelt könyvek megfejtésén dolgozom. 12 éve a Védán, előtte pedig az egyiptomi halottas könyvön dolgoztam elég sokáig. Az alkímia érdekelt nagyon egy darabig. Asztrológia, majd az asztrológiától jutottam el az asztronómiáig. Tehát az

ezoterikustól a tudományosig. Ezeknek a régi énekeknek a megfejtéséhez nagyon modern asztronómiai tudásra van szükség.

Azok az emberek, akik a Rig Védát létrehozták, nagyon modern asztronómiai ismeretekkel rendelkeztek. Tudták, hogy a Vénusz másik irányba forog – ezt 1950 körül fedezték fel a tudósok.

Ismerték az Uránuszt, a Neptunuszt, a Plutót. Ismerték az összes holdat a naprendszerben – Galilei előtt csak egy hold volt ismert, most 70-80, de ez nem zárja ki, hogy több is van. Ismerték a fekete lyukakat. Olyan dolgokat tudtak a bolygókról, amiket csak a 20. század végén kezdünk most tudni, illetve olyan dolgokat is, amiket még nem tudunk.

Ezeket leírták, illetve Indiában énekelték. Sok Brahman családnak (ezek az ottani papok) az volt a feladata, hogy a Rig Veda egyes részeit szóról szóra, betűről betűre, hangról hangra énekeljék, és generációról generációra adták tovább évszázadokon át olyan pontosan, hogy nagyon kevés hiba van benne. Egyiptomban ezek jó részét leírták a piramisokban. Ezt a két ősi kultúrát modern asztronómiai ismeretekkel próbálok megfejteni.

A tudósok abból indulnak ki, hogy évezredekken keresztül fejlődésen mentünk keresztül, és az eddigi tudásnak most vagyunk a csúcán. Ezzel szemben én azt tartom, hogy a régi egyiptomiak, a régi görögök vagy sumérok, de főleg a régi indiaiak olyan tudással rendelkeztek, amivel mi most kezdünk ismerkedni. Az európai ún. bölcsek azt állítják, hogy manapság van egy materiális kultúránk – tudományos, racionális kultúránk –, a régieknek ez ugyan nem volt, de volt nekik egy szellemi kultúrájuk, ami sokkal magasabb fokon állt, mint a mai. Ezzel én egyáltalán nem értek egyet! Azt mondom, hogy ők tudományosan is magasabb fokon álltak, mint mi állunk. Ezeket ők annak idején le is írták, csak hogy ezekből később vallási szöveget csináltak, illetve vallási szövegekként interpretálták. Nem fejtették igazából meg. Egy Rig védikus vagy egy óegyiptomi szót 20 különböző helyen 10 különböző szóval fordítják. Mondván, hogy akkor van értelme, ha ez is meg azt is jelenti. Ilyen nyelv nincs, ahol egy szó húszat jelent, a másik szó megint húszat jelent, és ezek még fedik is egymást. Minden szónak megvan a maga konkrét jelentése. A Rig Védában például rengeteg szó van, ami fényt, sugárzást jelent. Heliocentrikusan gon-

dolkodtak, tehát napközpontúak voltak, amit mi állítólag Kopernikuszig nem ismertünk. A régi görögöknél volt egy Számoszi Arisztarkhosz (i. e. 312–230) nevezetű filozófus, aki annak idején azt állította, hogy a Nap van a középpontban és a bolygók keringenek a Nap körül. Valószínűleg egyiptomi információi voltak. Senki nem vette őt komolyan. Mi csak pár száz éve gondolkodunk heliocentrikusan. Az óegyiptomiak és az óindiaiak heliocentrikusak voltak, tehát a Nap volt a középpontban, és a bolygók mentek körülötte. Ismerték az összes bolygót. Különbséget tettek a mozgó és az álló csillagok között. A legrégebb egyiptomi iratokban van egy bolygónév, ami azt jelenti, hogy az a bolygó, mely visszafelé forog. Természetesen a Vénuszról van szó.

A Bécsi Egyiptológiai Intézetben van egy értekezés erről a 20-as évekből. A író nagyon furcsának találta, hogy a régi egyiptomiak ilyen bolygónevet adtak, amelyik visszafelé megy, visszafelé forog – ilyen bolygó nincs – írta. A Földről nézve úgy tűnik, hogy minden bolygó néha retrográd mozgást végez – a Föld mozgása miatt. Az 1950-es években fedezték fel újra, hogy a Vénusz ugyanolyan irányban kering a Nap körül, mint a többi bolygó, viszont ellenkező irányban forog a saját tengelye körül. Mindaddig azt hittük, hogy a Vénusznak olyan a forgása, mint a Holdnak. A Hold mindig ugyanazt az oldalát mutatja a Föld felé, a Vénusz pedig mindig azt az oldalát mutatja a Nap felé. Mivel, amikor a Vénusz a Földdel találkozik – ez úgy 580 naponként történik meg – ténylegesen a Vénusz ugyanazt az oldalát mutatja a Föld felé. Egyébként ezt nem nagyon lehet látni, mert a Vénusz be van takarva felhőkkel. Tehát az 50-es években jöttek rá a tudósok, hogy a Vénusz visszafelé forog. Egyébként minden bolygó, ha „északról” nézzük, az óra járásával ellenkező irányban megy a Nap körül. 84 évig tart az Uránusz Nap körüli keringése, ezalatt egy bizonyos ideig az egyik sarka mutat a Nap felé, majd a másik, máskor pedig egyik sarka sincs megvilágítva a Nap által. Ez a két bolygó különleges mozgású, különleges irányú tengellyel rendelkezik. Ezeket tudták az indiaiak, és tudták az egyiptomiak is.

– *Az általad elmondottakból arra lehet következtetni, hogy az emberiség egyik szellemi csúcsa az óindiai és az óegyiptomi kultúra; később, mivel ezeket rosszul*

interpretálták, kevesebb lett az innen származó tudásunk.

– Igen. A tudás elfelejtődött, mivel nem értették a szövegeket, vallási szövegeknek interpretálták. A később készült iratokban egyre kevesebb információ van.

Amikor elmentem Indiába, akkor már mindezekkel foglalkoztam. Azt hiszem Hamvas tette azt a különbséget, hogy történelmi és mitológiai korok. Engem csak a mitológiai korok érdekelnek, illetve a mitológiai korokból fennmaradt információk. Amit én, mint tudást értelmezek.

Amikor gyerek voltam rengeteg könyvet olvastam Kínáról, Indiáról, Tibetről, főleg útleírásokat. A Pen-dragon-legenda egy szellemi bomba volt számomra. De azokra a könyvekre nem akadtam, amikre igazán szükségem lett volna.

Az első szanszkrit szótárt Párizsban szereztem. Amszterdamban is éltem hosszabb ideig. Ott volt a teozófikus társaságnak egy könyvtára, amit félig meddig ki-olvastam. Döbbenetes könyvekre akadtam. Igazából Amszterdamban kezdődött az ezoterikus dolgok iránt való érdeklődésem.

– *Térjünk vissza a barangolásaidhoz. Azt mondtad, hogy Amszterdamban megtaláltad, hogy mit keresel.*

– Ott kezdtem megtalálni! Általában 3-4 hónapot töltöttem egy országban, és aztán vándoroltam tovább. A telet Amszterdamban, a nyarat Franciaországban, az őszt Spanyolországban. Így ment éveken keresztül. Később Németországban éltem, telenként pedig Indiában.

– *Amerikában nem jártál?*

– Mexikóban voltam rövidebb ideig. Egyiptomban, Nepálban, Izraelben, Európában majdnem minden országban. Fél évet Olaszországban is, Velencében és Rómában.

– *Rengeteget olvastál az egyiptomi, indiai kultúráról, tudományról. Milyen hatással volt rád odaérkezésed után az ország?*

– Először úgy kerültem Indiába, hogy meghívták a Pán Rá nevű zenekaromat Bombaybe egy fesztiválra. Onnan Goára mentünk. Ott 5-6 ezer hippit töltötte a telet, telehold fesztiválok voltak. Vasárnaponként egész éjszaka zenéltünk. Aztán természetesen beutaztam az országot. Egy hónapot itt, egy hónapot ott. India az egyetlen ország, ahol múlt és jelen között nincs nagy szakadás.

– *Az utazásaid során, és az érdeklődésed miatt is nyilván meg kellett tanulnod néhány nyelvet.*

– Hát, igen. A magyaron kívül beszéltek angolul, németül, franciául, spanyolul. Az ózsanzkritot tanulmányozom több mint tíz éve. Mivel azonban ez rosszul van megfejtve, a szavak sokszor nem azt jelentik, amire fordítják őket. Igazából nem is lehet megtanulni, minden szót fenntartással fogadok el. Most próbál-gatom az egyiptomi hieroglifákat is tanulmányozni.

– *Szótárakkal vagy körberakva, most mivel foglalkozol?*

– Most megjelent egy német-őgyiptomi kéziszótár, ami fantasztikus mű. Folkner újra lefordította a piramisszövegeket, és a sírszövegeket. Egy egész kis könyvtáram van, ami csak a Rig Védával foglalkozik. Az ózsanzkrit nyelvnek egyik érdekessége, hogy nemcsak egyes és többes száma van, hanem van duál, kettes szám is. Tehát egy szó bizonyos végződéssel azt jelenti, hogy ló, másik végződéssel két ló, és egy másik végződéssel pedig, hogy lovak. Ugyanez megvan Egyiptomban is, ott is van duál szám. A Rig Védában több, mint tízezer szó fordul elő. Verses formában van, ha prózában lenne egy kötetben ki lehetne adni. Döbbenetes. Manapság a szótárakon kívül nincsen olyan könyv, amelyikben ennyi különböző szó lenne. Az a nyelv sokkal gazdagabb volt, mint a mai nyelvek.

– *Jelentek meg folyóiratokban írásaid, fotóid. Mindaddig a tudományokról beszéltél. Neked azonban szoros kapcsolatot van a művészetekkel is.*

– Inkább volt. A zenét most is művelem. Írtam verseket, az Új Symposionban jelentek meg, Jugoszláviában, aztán Bécsben, Münchenben és a Magyar Műhelyben, Párizsban, Magyarországon soha. Ezek filozófikus, majdnem, hogy misztikus írások. Számomra érdekes költő Lao Ce és Weöres Sándor volt.

Különben Weöresnek elküldtem a verseimet, neki nagyon tetszettek. Azt mondta, hogy ebből néhányat ő is szívesen vállalna.

A fotóim Magyarországon is megjelentek. Annak idején az Élet és Irodalomban, aztán az Építészeti című folyóiratnak és a Magvető Kiadónak csináltam címlapokat. Ezek absztrakt fotók voltak. Jelentek meg tudományos lapokban is illusztrációként. Ebből úgy elégedéltem, volt mit ennem. És természetesen az Új Symposionban és a Magyar Műhelyben jelentek meg.

Annak idején volt sok kiállításom Pesten, Debrecenben, Krakóban.

Zene. Említettem, hogy volt egy zenekarom, a Pán Rá. Egy francia fiú nyitott hangolású húros hangszerrel, egy csellista német fiú és én. Mi legtöbbit Németországban, Franciaországban, Hollandiában és Svájcban játszottunk, de jártunk Indiában, Izraelben, Egyiptomban, Spanyolországban is. Csináltunk lemezeket, kazettákat.

– *Említetted, hogy 1993-ban vetted ezt a házat. Mikor jöttél haza először?*

– 29 évet éltem Magyarországon, és utána majdnem annyit máshol. Én Indiában Hollandiában, Németországban, Franciaországban, Spanyolországban, Olaszországban otthon vagyok – tehát én mindig otthon voltam. Ha valahol nem éreztem magam otthon, akkor elhagytam azt a helyet. Engem úgy is fogadtak el, soha semmi negatív megkülönböztetés nem ért amiatt, hogy én Magyarországon születtem. Legfeljebb azért, hogy hippi voltam, de ezért Magyarországon különböztettek meg leginkább.

Egyébként 1992-ben jöttem Magyarországra újra, a következő évben megvettem ezt a házat, és ideköltöztem. Az ember valahol élt, aztán máshol élt, aztán megint máshol élt, és most megint máshol élek – ez itt

van. Nem visszajöttem, előtte itt soha nem éltem. Ahol most leginkább otthon érzem magam az ez a falu és a Káli-medence. Pesten nem vagyok otthon, és nem is nagyon megyek oda fel. Most úgy tűnik, hogy itt maradok.

– *Hogyan telnek itt napjaid?*

– Nyáron nagy élet folyik a környéken, nálam is. Mindig rengeteg látogató van, Németországból, Franciaországból, és máshonnan. Kisórspusztán, Salföldön, Kővágóórsön folyik a kulturális, zenei élet, sportélet. Én pingpongozom, nyilazok, tollaslabdázom, a petanque-ban Kisórspusztán érmekeket szoktam nyerni. Aztán go-zok, néha sakkozok.

Télen a Rig Védával foglalkozom. Van egy nagy gyümölcsösöm, ez elég sok munkát, és persze élelmet ad. Magam csinálom a befőtteket, almalevet, lekvárt... Ezt most tanultam az utóbbi években, nagyon büszke is vagyok rá. A házba semmiféle vegyszert nem hozok be. Csak a természetben 100%-ig lebontódó dolgokat használok. Én ott kint nagyon közel álltam a zöld mozgalomhoz. Örülök, hogy Németországban bekerültek a kormányba. A zöldek miatt a németországi választás közelebb állt hozzám mint a magyarországi. Egyébként a politika egyáltalán nem izgat.

